

# STAATSBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

## No. 404 **WET** van 10 Juli 1952 tot bescherming van de bevolking tegen de gevolgen van oorlogsgeweld. (Wet bescherming bevolking.)

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is bepalingen vast te stellen omtrent het nemen van maatregelen met betrekking tot de bescherming van de bevolking tegen de gevolgen van oorlogsgeweld;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

### Artikel 1

Onder bescherming van de bevolking verstaat deze wet het geheel van niet-militaire maatregelen tot bescherming van de bevolking en haar bezittingen, zomede van de bezittingen van openbare lichamen, tegen de onmiddellijke gevolgen van oorlogsgeweld.

### Artikel 2

Wij kunnen gebieden aanwijzen, waarin maatregelen tot verhoogde bescherming moeten worden getroffen. Deze gebieden worden aangeduid als A-gebieden. Het overige gebied des Rijks is B-gebied.

### Artikel 3

Wij kunnen bepaalde A-gebieden of bepaalde delen van het B-gebied in kringen indelen.

### Artikel 4

1. Onze Minister van Binnenlandse Zaken stelt, in overeenstemming met Onze Ministers wie het mede aangaat, een Rijksplan voor de bescherming van de bevolking vast.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Bijl. Hand. II 51/52, 2419; Hand. II 51/52, bladz. 2355 t/m 2369, 2373 t/m 2381;

Bijl. Hand. I 51/52, 2419; Hand. I 51/52, bladz. 1029 t/m 1035, 1039 t/m 1044 en 1046.

2. Hij wijst in overeenstemming met Onze Minister wie het mede aangaat ondernemingen en openbare nutsbedrijven aan, ter bescherming waarvan hij bevelen kan geven op de voet van artikel 7.

#### Artikel 5

1. Wij geven bij algemene maatregel van bestuur gedragsregels en andere voorschriften in het belang van de bescherming van de bevolking.

2. Indien het algemeen belang zulks dringend eist kan Onze Minister van Binnenlandse Zaken voorschriften, als bedoeld in het vorige lid, geven of reeds bij algemene maatregel gegeven zodanige voorschriften wijzigen, aanvullen of buiten werking stellen. De door Onze Minister gegeven voorschriften worden op de wijze, door hem te bepalen, bekend gemaakt.

3. Binnen drie maanden na de vaststelling van voorschriften, als bedoeld in het vorige lid, worden deze door Ons bevestigd. De bevestiging geschiedt in de vorm van vaststelling van de betreffende voorschriften, al dan niet gewijzigd, bij algemene maatregel van bestuur.

#### Artikel 6

Onze Minister van Binnenlandse Zaken ziet toe, dat de bescherming van de bevolking en de voorbereiding daarvan naar den eis worden verzorgd.

#### Artikel 7

1. Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan in het belang van de bescherming van bedrijven, aangewezen op de voet van artikel 4, tweede lid, bevelen geven aan ondernemingen en openbare nutsbedrijven.

2. Een bevel, als bedoeld in het vorige lid, wordt niet gegeven dan in overeenstemming met Onze Minister wie het mede aangaat en na overleg met de door Onze Minister van Binnenlandse Zaken aan te wijzen centrale organisaties van ondernemers dan wel, indien het overheidsbedrijven betreft, met de besturen dier bedrijven, tenzij zulks in verband met de vereiste spoed niet kan geschieden. In dit laatste geval wordt van het bevel onverwijld mededeling gedaan aan Onze Minister wie het mede aangaat en aan de aangewezen organisaties of besturen.

#### Artikel 8

1. Wij kunnen in geval van oorlog, oorlogsgevaar, daaraan verwante of daarmee verband houdende buitengewone omstandigheden op voordracht van Onze Minister-President gelasten, dat de bescherming van de bevolking geheel of ten dele in staat van paraatheid wordt gebracht.

2. Wanneer het in het vorige lid bedoelde besluit is genomen, doen Wij onverwijld een voorstel van wet aan de Staten-Generaal tot het doen voortduren van de staat van paraatheid.

3. Is de zitting der Staten-Generaal gesloten, dan worden zij onmiddellijk door Ons in buitengewone zitting bijeengeroepen.

4. Wordt het voorstel ingetrokken of verworpen, dan eindigt de staat van paraatheid met ingang van de vierde dag na die, waarop de intrekking of de verwerping plaats had.

5. De staat van paraatheid eindigt tevens, wanneer Wij dit op voordracht van Onze Minister-President bepalen.

6. Het begin en het einde van de staat van paraatheid worden niet op een vroeger tijdstip gesteld dan dat, waarop Onze besluiten, bedoeld in het eerste en het vorige lid, algemeen bekend zijn gemaakt op de wijze, door Ons te bepalen.

7. Onze besluiten, bedoeld in het eerste en het vijfde lid, worden geplaatst in het *Staatsblad*.

#### Artikel 9

Onze Minister van Binnenlandse Zaken regelt, zo nodig, de bijstand aan getroffen gebieden. Hij doet zich bijstaan door een commando.

#### Artikel 10

1. De burgemeester is belast met de organisatie van en heeft het opperbevel over de bescherming van de bevolking in de gemeente. Hij doet zich daarin bijstaan door een commando. Het commando staat onder leiding van een hoofd bescherming bevolking, dat namens de burgemeester het bevel voert.

2. Het hoofd bescherming bevolking en het aan deze toegevoegde personeel worden door hem benoemd, geschorst en ontslagen.

#### Artikel 11

De burgemeester stelt, met inachtneming van het plan, bedoeld in artikel 4, binnen de door Onze Minister van Binnenlandse Zaken te bepalen termijn een plan vast voor de bescherming van de bevolking in zijn gemeente. Het plan behoeft de goedkeuring van Onze Minister. Het wordt ingediend bij Onze Commissaris in de provincie, die het met zijn advies doorzendt aan Onze Minister.

#### Artikel 12

1. De burgemeester doet — voorzover de medewerking van Rijksorganen en -diensten is vereist, onder goedkeuring van Onze Minister van Binnenlandse Zaken — de nodige oefeningen houden met betrekking tot de bescherming van de bevolking.

2. Onze Commissaris in de provincie kan de burgemeesters opdracht geven tot het doen houden van gezamenlijke oefeningen in meer dan één gemeente.

3. Gelijke bevoegdheid komt Onze Minister van Binnenlandse Zaken toe, indien het gezamenlijke oefeningen in meer dan één provincie betreft.

4. Indien de oefeningen, bedoeld in het eerste lid, in niet voldoende mate worden gehouden, kan Onze Minister van Binnenlandse Zaken tot het houden daarvan aan de burgemeester opdracht geven.

### Artikel 13

1. De burgemeester kan in het belang van de bescherming van de bevolking in zijn gemeente bij verordening gedragsregels en andere voorschriften vaststellen. Hij kan in bijzondere gevallen bevelen geven.

2. De verordeningen worden afgekondigd door aanplakking aan het gemeentehuis en voor zoveel nodig ook op een andere door de burgemeester te bepalen wijze algemeen bekend gemaakt. Zij worden terstond aan Onze Commissaris in de provincie medegedeeld.

3. De verordeningen kunnen, voor zover zij met de wetten, de besluiten, bedoeld in artikel 5, of het algemeen belang strijden, door Ons worden geschorst binnen een maand, nadat zij ter kennis van Onze Commissaris in de provincie zijn gebracht. In spoedeisende gevallen kan Onze Commissaris in de provincie overgaan tot voorlopige buitenwerkingstelling voor ten hoogste veertien dagen; alsdan doet hij hiervan onmiddellijk mededeling aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken.

4. De verordeningen kunnen in de gevallen, bedoeld in het derde lid, door Ons worden vernietigd.

5. De artikelen 186, 187, 188, 189, 190 en 192 van de gemeentewet zijn van toepassing.

6. Bevelen worden, indien mogelijk, schriftelijk gegeven.

### Artikel 14

1. In geval van toepassing van artikel 3 treffen de burgemeesters der gemeenten, welke geheel of ten dele in een tot kring aangewezen gebied zijn gelegen, een gemeenschappelijke regeling met betrekking tot de behartiging van de taak der gemeenten met betrekking tot de bescherming van de bevolking in dat gebied.

2. De regeling houdt onder meer in, dat:

a. als rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam een kring onder bestuur van een kringbestuur wordt ingesteld;

b. het kringbestuur bestaat uit een kringraad, alsmede een dagelijks bestuur of een voorzitter, of beide;

c. de burgemeesters tezamen vormen de kringraad;

d. het kringbestuur zich doet bijstaan door een commando onder leiding van een hoofd bescherming bevolking, hetwelk in de kring in de plaats treedt van het hoofd bescherming bevolking, bedoeld in artikel 10;

e. het hoofd bescherming bevolking in de kring en het aan deze toegevoegde personeel door de kringraad worden benoemd, geschorst en ontslagen;

f. de kringraad een plan vaststelt, dat treedt in de plaats van het plan, bedoeld in artikel 11.

3. Bij de regeling worden voorts voorzieningen getroffen met betrekking tot de begroting en de rekening en verantwoording van de inkomsten en uitgaven van de kring, alsmede met betrekking tot het aandeel in de kosten van de kring, dat elk der bij de regeling betrokken gemeenten zal dragen.

4. Door of vanwege de burgemeester van een geheel of ten dele tot een kring behorende gemeente worden de bevoegdheden, welke hem met betrekking tot de bescherming van de bevolking toekomen, op het tot zijn gemeente behorend gebied van de kring uitgeoefend met inachtneming van het plan, bedoeld in het tweede lid, onder f, en de besluiten van het kringbestuur, onverminderd zijn bevoegdheid in eigen gemeente tot aanvulling van de besluiten, door het kringbestuur genomen, over te gaan.

#### Artikel 15

De burgemeester pleegt, met betrekking tot de uitoefening der bevoegdheden, hem verleend bij de artikelen 10, 11, 13 en 14 zoveel mogelijk voorafgaand overleg met het college van burgemeester en wethouders en brengt de resultaten van dit overleg ter kennis van de raad der gemeente.

#### Artikel 16

Onze Commissaris in de provincie stelt aan de hand van de plannen, bedoeld in de artikelen 11 en 14, en met inachtneming van het plan, bedoeld in artikel 4, een plan voor de bescherming van de bevolking in zijn provincie vast. Dit plan behoeft de goedkeuring van Onze Minister van Binnenlandse Zaken.

#### Artikel 17

Onze Commissaris in de provincie ziet toe, dat in de provincie de bescherming van de bevolking en de voorbereiding daarvan naar den eis worden verzorgd.

#### Artikel 18

1. Onze Commissaris in de provincie regelt, zo nodig, de bijstand aan getroffen delen van de provincie. Hij doet zich bijstaan door een commandant.

2. De commandant en het aan deze toegevoegde personeel worden door Onze Commissaris benoemd, geschorst en ontslagen.

#### Artikel 19

1. Twee of meer van Onze Commissarissen in de provinciën kunnen een gemeenschappelijke regeling treffen ten aanzien van hun provinciën of delen daarvan met betrekking tot de behartiging van de taak dier provinciën met betrekking tot de bescherming van de bevolking in het bij de regeling te betrekken gebied.

2. Op deze regeling en op de totstandkoming daarvan is Hoofdstuk III van de Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing, met dien verstande, dat in de plaats van de Staten en de Gedeputeerde Staten gelezen wordt Onze Commissaris in de provincie en in de plaats van de besturen der provinciën gelezen wordt Onze Commissarissen in de provinciën.

3. Bij de regeling kan een gewest worden gevormd.

4. Wordt een gewest gevormd, dan wordt in de regeling voorts bepaald, dat:

- a. Onze Commissarissen tezamen vormen een gewestelijke raad;
- b. de gewestelijke raad zich doet bijstaan door een commandant, die in het gewest in de plaats treedt van de commandant, bedoeld in artikel 18;
- c. de commandant en het aan deze toegevoegde personeel door de gewestelijke raad worden benoemd, geschorst en ontslagen;
- d. de gewestelijke raad een plan vaststelt, dat treedt in de plaats van het plan, bedoeld in artikel 16.

#### Artikel 20

Zolang de bescherming van de bevolking geheel of ten dele in staat van paraatheid is, kan Onze Commissaris in de provincie, indien het algemeen belang zulks dringend eist, krachtens machtiging van Onze Minister van Binnenlandse Zaken, aan de burgemeester aanwijzingen geven met betrekking tot de bescherming van de bevolking.

#### Artikel 21

1. Zolang de bescherming van de bevolking geheel of ten dele in staat van paraatheid is, kan Onze Minister van Binnenlandse Zaken, indien het algemeen belang zulks dringend eist, voorzien in de uitoefening van de taak van de burgemeester, van het kringbestuur, van Onze Commissaris in de provincie of van de gewestelijke raad met betrekking tot de bescherming van de bevolking door die uitoefening geheel of ten dele tot zich te trekken dan wel een andere autoriteit daarmede te belasten.

2. Bij toepassing van het eerste lid brengt Onze Minister dit terstond ter algemene kennis.

#### Artikel 22

1. De kosten, voortvloeiende uit het nakomen van hetgeen krachtens artikel 5 of 7 door Ons of Onze Minister van Binnenlandse Zaken, dan wel krachtens artikel 13 door de burgemeester of — bij toepassing van artikel 14 — door het kringbestuur is bepaald, komen ten laste van de hierbij betrokkenen.

2. Wij stellen bij algemene maatregel van bestuur regelen inzake het verlenen van een bijdrage in de kosten voortvloeiende uit de nakoming van de bevelen, bedoeld in artikel 7, ingeval deze rede-

lijkerwijze niet ten volle ten laste van de onderneming of het bedrijf kunnen worden gebracht.

3. Binnen drie maanden na het vaststellen van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het vorige lid, wordt door Ons een voorstel van wet aan de Staten-Generaal gedaan tot bevestiging daarvan. De bevestiging geschiedt in de vorm van vaststelling van de regeling, al dan niet gewijzigd, bij de wet.

#### Artikel 23

1. De burgemeester kan degene die in gebreke is na te komen hetgeen krachtens artikel 5 door Ons of Onze Minister van Binnenlandse Zaken, dan wel krachtens artikel 13 door de burgemeester of — bij toepassing van artikel 14 — door het kringbestuur is bepaald, aanmanen, alnog binnen een door hem te bepalen termijn daaraan te voldoen.

2. Indien degene die in gebreke is gebleven, aantoot, dat hij niet of slechts gedeeltelijk in staat is de kosten, verbonden aan de nakoming, te dragen, wordt hierin van gemeentewege voorzien.

#### Artikel 24

1. Wanneer artikel 23, tweede lid, naar zijn oordeel geen toepassing kan vinden, kan de burgemeester op kosten van de overtreder doen wegnemen, beletten, verrichten of in de vorige toestand herstellen hetgeen in strijd met het bepaalde krachtens artikel 5 of 7 door Ons of Onze Minister van Binnenlandse Zaken, dan wel krachtens artikel 13 door de burgemeester of — bij toepassing van artikel 14 — door het kringbestuur, is of wordt gehouden, gemaakt, gesteld, ondernomen, nagelaten, beschadigd of weggenomen. Spoedeisende gevallen uitgezonderd, wordt van deze bevoegdheden geen gebruik gemaakt dan nadat de overtreder, zo enigszins mogelijk schriftelijk, is gewaarschuwd.

2. Artikel 155 van de gemeentewet is met betrekking tot het vorige lid van overeenkomstige toepassing.

#### Artikel 25

De kosten voor de gemeente en de provincie, voortvloeiende uit de bescherming van de bevolking en de voorbereiding daarvan, zijn verplichte uitgaven in de zin van artikel 240, onder x, van de gemeentewet dan wel artikel 107, onder j, van de provinciale wet.

#### Artikel 26

Wij stellen bij algemene maatregel van bestuur regelen, volgens welke aan de gemeenten dan wel kringen een bijdrage uit 's Rijks kas beschikbaar wordt gesteld ter tegemoetkoming in of tot goedmaking van hun kosten ter zake van de bescherming van de bevolking. Ten aanzien van deze algemene maatregel van bestuur is artikel 22, lid 3, van toepassing.

**Artikel 27**

De kosten van de provinciën ter zake van de bescherming van de bevolking kunnen in rekening gebracht worden bij het Rijk volgens regelen, gesteld door Onze Ministers van Binnenlandse Zaken en van Financiën.

**Artikel 28**

1. Onze Commissaris in de provincie, de burgemeester en de door hen of door Onze Minister van Binnenlandse Zaken aangewezen personen, die werkzaam zijn in het belang van de bescherming van de bevolking, hebben te allen tijde toegang tot alle plaatsen, voor zover zij betreding daarvan voor een goede vervulling van hun taak nodig oordelen. Zo nodig verschaffen zij zich toegang met behulp van de sterke arm.

2. Is een zodanige plaats een woning, dan treden zij tegen de wil van de bewoner niet binnen dan voorzien van een algemene of bijzondere schriftelijke last van de burgemeester. Van dit binnentreden wordt proces-verbaal opgemaakt, hetwelk binnen tweemaal vier en twintig uren wordt ingeleverd bij de burgemeester en in afschrift medegedeeld aan degene, wiens woning is binnengetreden.

3. De personen, bedoeld in het eerste lid, kunnen zich bij het betreden door andere personen doen vergezellen. In het geval, bedoeld in het vorige lid, wordt hiervan melding gemaakt in het proces-verbaal.

4. De wet van 31 Augustus 1853, *Stb.* 83, blijft met betrekking tot de bescherming van de bevolking buiten toepassing.

**Artikel 29**

1. Overtreding van hetgeen krachtens artikel 5 of 7 door Ons of Onze Minister van Binnenlandse Zaken, dan wel krachtens artikel 13 door de burgemeester of — bij toepassing van artikel 14 — door het kringbestuur is bepaald, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

2. Indien het feit is gepleegd in de tijd, waarin de bescherming van de bevolking geheel of ten dele in staat van paraatheid is, worden de in het vorige lid gestelde maxima verdubbeld.

3. Dit feit is een overtreding.

**Artikel 30**

Indien een feit, strafbaar gesteld in artikel 29, wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon, wordt de strafvolgving ingesteld en de straf uitgesproken tegen hem, die tot het feit opdracht gaf of die de feitelijke leiding had bij het verboden handelen of nalaten.

**Artikel 31**

1. Het is een ieder verboden, hetgeen hem in zijn ambt of betrekking bij de uitvoering van deze wet of in verband daarmee nopens de



zaken of werkzaamheden van een ander blijkt of medegeedeeld wordt, verder bekend te maken dan nodig is voor de uitoefening van dat ambt of die betrekking.

2. Hij die opzettelijk de in het eerste lid opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

3. Hij aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

4. Geen vervolging wordt ingesteld, dan op klacht van hem, te wiens aanzien de geheimhouding geschonden is.

5. Deze feiten zijn misdrijven.

### Artikel 32

Met het opsporen van de feiten, bij of krachtens deze wet strafbaar gesteld, zijn, behalve de ambtenaren, aangewezen bij artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering, belast de overige ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de overige militairen van het wapen der Koninklijke Marechaussee, en de door de burgemeester, onderscheidenlijk de kringraad, aangewezen personen in dienst der gemeente, onderscheidenlijk de kring.

### Artikel 33

In het Wetboek van Strafrecht worden na artikel 175 ingevoegd twee nieuwe artikelen, luidende:

#### „Artikel 175a

Hij die in geval van oorlog opzettelijk een bij of krachtens een wet gegeven en bekend gemaakt voorschrift tot bescherming van de bevolking overtreedt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is;

2. met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood tengevolge heeft.

#### Artikel 175b

Hij aan wiens schuld in geval van oorlog overtreding van een bij of krachtens een wet gegeven en bekend gemaakt voorschrift tot bescherming van de bevolking te wijten is, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor gemeen gevaar voor goederen ontstaat;

2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor levensgevaar voor een ander ontstaat;

3°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar, indien het feit iemands dood tengevolge heeft."

#### Artikel 34

De Wet van 23 Mei 1899 *Stb.* 128, wordt gewijzigd als volgt:

Artikel 17ter wordt gelezen:

Het Militair Gezag is na overleg met het betrokken burgerlijk gezag bevoegd de bescherming van de bevolking en haar bezittingen, zomede van de bezittingen van openbare lichamen, tegen de onmiddellijke gevolgen van oorlogsgeweld, te regelen en zo nodig de bevoegdheden bij de wet terzake aan het burgerlijk gezag toegekend tot zich te trekken.

Artikel 29bis wordt gelezen:

Het Militair Gezag is bevoegd de in artikel 17ter bedoelde bescherming te regelen en zo nodig de wettelijke bepalingen betreffende dit onderwerp zodanig te wijzigen als in het belang van de algemene veiligheid nodig wordt geacht.

#### Artikel 35

1. De Wet betreffende bescherming tegen luchtaanvallen wordt ingetrokken.

2. In artikel 76f bis van de Onteigeningswet worden in het eerste lid de woorden „in verband met de beperking van de gevaren voor de bevolking voortvloeiende uit luchtaanvallen” vervangen door: in het belang van de bescherming van de bevolking.

#### Artikel 36

1. De gemeenschappelijke regelingen, getroffen krachtens artikel 4 van de Wet betreffende bescherming tegen luchtaanvallen, die na 4 September 1951 in de *Nederlandse Staatscourant* zijn bekendgemaakt, kunnen, voor zover zij niet met het bepaalde bij of krachtens de onderhavige wet in strijd zijn, door Onze Minister van Binnenlandse Zaken tot uiterlijk 31 December 1952 worden bevestigd. Zij worden, in zoverre zij worden bevestigd, geacht krachtens artikel 14 van deze wet te zijn getroffen. Onze voornoemde Minister doet van de bevestiging mededeling in de *Nederlandse Staatscourant*. Voor het overige vervallen de gemeenschappelijke regelingen met ingang van 1 Januari 1953.

2. Alle overige gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot de bescherming tegen luchtaanvallen of de bescherming van de bevolking vervallen met ingang van 1 Januari 1953.

#### Artikel 37

Deze wet kan worden aangehaald als „Wet bescherming bevolking”

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize Soestdijk, 10 Juli 1952.

JULIANA.

*De Minister-President,  
Minister van Algemene Zaken,*

W. DREES.

*De Minister van Binnenlandse Zaken,*

BEEL.

*De Minister zonder Portefeuille,*

TEULINGS.

Uitgegeven de eerste Augustus 1952.

*De Minister van Justitie a.i.,*

BEEL.